

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för humaniora

Grekerna och krisen II

– en undersökning utifrån ett diskursanalytiskt perspektiv

Rani Banth

2012

Publikationstyp: Uppsats

Nivå: Grundnivå

Poäng: 15 hp

Huvudområde: Medie-och kommunikationsvetenskap

Kursnamn: Medie-och kommunikationsvetenskap 61-90 hp

Programnamn: Informatörsprogrammet

Handledare: Gabor Bora

Examinator: Anna Edin

Abstract

C-uppsats

Medie och kommunikationsvetenskap (61-90) hp

Rani Banth 2012-06-01

Syftet med uppsatsen har varit att undersöka hur två av Sveriges största dagstidningar, Dagens Nyheter och Aftonbladet, valt att beskriva greker och Grekland under en av den finansiella krisens första intensiva rapporteringsperioder under 2011. Min avsikt har varit att utifrån ett diskursanalytiskt perspektiv, undersöka huruvida vissa teoretikers, bland annat Simon Cottle och Teun Van Dijks påståenden om mediernas framställning av vissa grupper under pågående krissituationer stämmer överens med Dagens Nyheters och Aftonbladets framställning av grekerna under den ekonomiska krisen.

I uppsatsen har jag fördjupat mig i sex artiklar. Genom att ha studerat den litteratur av relevans för mitt arbete har jag velat undersöka huruvida det går att koppla teorierna i litteraturen till artiklarnas innehåll.

Efter att ha analyserat de sex artiklarna som publicerats under en av de mest bevakade perioderna under 2011 är min uppfattning att flertalet av de tidigare nämnda teoretikers påståenden om mediernas framställning av vissa grupper (i detta fall greker), under pågående krissituationer, stämmer överensstämmer med Dagens Nyheters och Aftonbladets framställning av grekerna under juni 2011.

Innehåll

Abstract	3
1. Bakgrund	5
2. Syfte	5
3. Metod	5
3.1 Urval/Tillvägagångsätt	6
3.2 Kommentar kring urval	8
3.3 Metod - Problem.....	10
4. Teori	11
4.1 Ideologi.....	11
4.2 Ideologi i medier	12
4.3 Diskurser- effekter av ideologi.....	13
4.4 Kritisk diskursanalys	15
4.5 Etnisk representation i nyhetsmedier	16
4.6 Mediernas representation av risk.....	18
5. Analys av sex artiklar	19
5.1 "Grekland: Ministrar går: krisen består"	19
5.2 "Grekland hotar att ta med sig världen"	22
5.3 "Fyra frågor och svar om krisen"	24
5.4 "De bär krisen"	27
5.5 "Hon tvingas bära bördan"	30
5.6 "Kollapsen är nära"	33
6. Diskussion	36
7. Slutkommentar	40
8. Litteraturförteckning	40
9. Bilaga	41

1. Bakgrund

I min B-uppsats undersökte jag Aftonbladets representation av grekerna under en av de intensivaste rapporteringsperioderna under juni 2011. Efter att ha studerat 10 artiklar under andra halvan av juni kunde jag utläsa en rad återkommande komponenter i Aftonbladets sätt att beskriva grekerna och krisen. Grekerna beskrevs ofta som offer, hjälplösa, passiva och inte sällan beskrevs de bära en stor del av skulden för både sin egen och Europas ekonomi. Jag kunde koppla Aftonbladets sätt att beskriva grekerna under krisen med en rad etablerade teoretikers idéer om hur nyhetsmedier, främst i perioder av kris, väljer att beskriva vissa företeelser.

Under 2011 var Aftonbladets intensivaste rapporteringsperiod av grekerna och krisen månaderna juni samt november. En sökning i databasen Retriever med ordet *kris* i kombination med *grekerna* eller *Grekland* ger totalt 14 träffar i juni och 14 i november. Efter att ha läst samtliga artiklar kunde jag tydligt se att grekernas roll i artiklarna publicerade under juni var mer central men också mer negativ. Då syftet med B-uppsatsen var att undersöka hur Aftonbladet valt att beskriva grekerna under en krisperiod utgick jag från att sådana typiska diskursiva utslag skulle vara tydligare i artiklarna publicerade under juni och valde därför att analysera dessa. I min C-uppsats vill jag återigen undersöka nyhetsmediers representation av Grekland och grekerna under en av de intensivaste rapporteringsperioderna under 2011.

2. Syfte

Min avsikt har varit att analysera *hur* Dagens Nyheter och Aftonbladet valt att beskriva grekerna och Grekland under en av den ekonomiska krisens intensivaste rapporteringsperioder under 2011.

3. Metod

Jag har valt att studera Dagens Nyheter och Aftonbladets representation av Grekland och grekerna under perioden juni 2011. Totalt har jag analyserat 6 artiklar, 3 från vardera dagstidning. Då jag inte enbart velat analysera det explicita i texten, har jag valt att göra analyserna ur ett diskursanalytiskt perspektiv. Analyserna är således kvalitativa.

Jag har valt att lägga tyngdpunkt vid:

- 1) *det som uttrycks explicit/implicit*
- 2) *eventuella motsättningar*
- 3) *hur valet av vissa ord (t.ex. stilfigurer) bidrar till meningsskapandet*
- 4) *hur textens innehåll bidrar till ett "vi" respektive "dem"-tänkande*
- 5) *eventuella maktfunktioner*
- 6) *eventuella antaganden*

I analysen har jag valt att fokusera på etablerade teorier inom MKV-fältet och övrig samhällsforskning. Begreppen diskurs och diskursanalys används i uppsatsen såsom de beskrivs och används av Michel Foucault samt Norman Fairclough. Jag kommer även att studera huruvida de etablerade samhällsforskarna Ulrich Beck, Teun Van Dijk samt Simon Cottles teorier om nyhetsmediers sätt att beskriva företeelser under perioder av kris överensstämmer med Dagens Nyheter och Aftonbladets sätt att beskriva Grekland och grekerna under den första intensiva rapporteringsperioden under 2011. För analyserna har jag även använt mig av John E. Richardsons bok "Analysing Newspapers" då min uppfattning är att den innehåller konkreta analysverktyg som gör sig lämpliga för en diskursanalys.

3.1 Urval/Tillvägagångsätt

För att hitta lämpligt analysmaterial har jag använt mig av databasen Retriever. Artikelsökningen gick till enligt följande:

Jag valde "utökad sökning" och valde enbart Aftonbladet (ej tillhörande bilagor) och valde en sökning av ordet "krisen" i kombination med "grekerna" eller "Grekland" under perioden juni 2011. Denna sökning resulterade i sammanlagt 25 träffar, relativt jämnt fördelade under månaden. Jag gjorde sedan ytterligare en utökad sökning och valde enbart Dagens Nyheter och sökte återigen på ordet "krisen" i kombination med "grekerna" eller "Grekland" under juni 2011. Sökningen resulterade i totalt 37 träffar, också dessa relativt jämnt fördelade under månaden.

Jag läste igenom samtliga 62 artiklar och kategoriserade dessa enligt följande:

1. Mycket positiv artikel. Ordet "krisen" i kombination med "grekerna" eller "Grekland" förekommer i artikeln, men framtoningen är i övrigt mycket positiv.

2. Positiv artikel. Ordet "krisen" i kombination med "grekerna" eller "Grekland" förekommer i artikeln, men framtoningen är övervägande positiv. Artikelns huvudfokus är grekerna eller Grekland.

3. Neutral artikel. Ordet "krisen" i kombination med "grekerna" eller "Grekland" förekommer i artikeln, men artikeln har inte en märkbar positiv/negativ framtoning när det gäller Grekland eller grekernas roll i krisen. Artikelns fokus ligger antingen på krisen i största allmänhet alternativt nämns ytterligare länder i kris, dvs. Grekland beskrivs inte vara krisens främsta orsak.

4. Negativ artikel. Ordet "krisen" i kombination med "grekerna" eller "Grekland" förekommer i artikeln. Artikeln fokuserar på att Grekland befinner sig i kris, Greklands ekonomiska kris påverkar övriga EU-länder, grekerna har det svårt osv. Grekland beskrivs ha problem, EU: ledare måste "lösa" problemen, men det uttrycks inte (explicit) att grekerna själva orsakat problemen.

5. Mycket negativ artikel. Ordet "krisen" i kombination med "grekerna" eller "Grekland" förekommer i artikeln. Grekerna eller Grekland beskrivs besitta negativa egenskaper, grekerna beskylls vara ansvariga för sin egen och/eller Europas ekonomiska situation.

Kategoriseringen gjordes för att jag lättare skulle kunna välja de artiklar som enligt min mening var analysbara ur ett diskursanalytiskt perspektiv samt passade med tanke på uppsatsens syfte.

DN:s 37 artiklar

21 kategoriserades som 4

7 kategoriserades som 3

2 kategoriserades som 5

2 kategoriserades som 2

3 "balanserade" mellan 4 och 5

Obs! En av artiklarna förekom två gånger, därav en mindre kodad artikel.

Aftonbladets 25 artiklar

13 kategoriserades som 4

6 kategoriserades som 3

3 kategoriserades som 5

1 "balanserade" mellan 4 och 5

1 artikel var både mycket negativ men också positiv, varför jag valde att inte kategorisera den.

Obs! En av träffarna var en längre kommentarstråd där allehanda åsikter uttrycktes. Denna valde jag att bortse ifrån.

3.2 Kommentar kring urval

Då sökningen inkluderade ordet "krisen", som ju i sig är ett negativt laddat ord, förekom som väntat inga artiklar som kunde kvalificera sig som 1. Dock förekom 2 artiklar, båda i Dagens Nyheter, som enligt min mening kunde kategoriseras som 2. Det var artiklar där ordet "krisen" förvisso förekom, men som inte enbart fokuserade på det negativa i sammanhanget utan också till viss del talade om grekerna eller Grekland i positiv bemärkelse. I den första av dessa artiklar beskrevs Grekland vara ett land i kris men fokus låg på filmen "Dogtooth" som tilldelades "toppbetyg" i en DN: recension. I den andra artikeln beskrevs Grekland vara ett land nära "finansiell kollaps", men artikelns huvudfokus låg på det faktum att svenska turister till Grekland ökat det senaste året. Jag valde att utesluta dessa två artiklar för att de inte främst fokuserade på krisen och för att det fanns andra artiklar som enligt min mening var mer intressanta, särskilt ur ett diskursanalytiskt perspektiv. De 13 artiklar som kategoriserades som 3 var ganska olika till innehåll och framtoning. En del hade en saklig framtoning, t.ex. förekom en artikel om kommande politikermöten, en annan fokuserade på det ökade antalet ensamkommande asylbarn till Sverige och en annan beskrev hur den ekonomiska krisen fått investerare att bli mer uppmärksamma på aktier som kan anses vara riskfyllda. Artiklarnas huvudfokus var dock inte

enbart Grekland och deras ekonomiska utsatthet och man beskrev heller inte (explicit) grekernas situation som hjälplös, katastrofal eller liknande.

De totalt 34 artiklar som kategoriserades som 4 var i många avseenden ganska lika varandra sett till innehåll och framtoning. Grekland beskrevs i dessa artiklar ofta som ett land i kris, med en hopplös och dyster framtid, och grekerna beskrevs inte sällan som en utsatt grupp som behövde hjälp utifrån osv. Dock uttrycktes inte (explicit) grekernas egenskaper vara ett problem i sammanhanget och/eller en bidragande orsak till den ekonomiska krisen.

De fem artiklar som kategoriserades som 5 innehöll komponenter som enligt min mening, framställde Grekland ur ett mycket negativt perspektiv. I dessa artiklar uttrycktes inte sällan en slags klagan över hur grekernas sätt att bete sig, orsakat problem för dem själva och/eller för sin omvärld. De fem artiklarna som blev kategoriserade som 5 fick agera som diskursanalytiskt material. Då jag ville ha en jämn fördelning av artiklar från de tre dagstidningarna, valde jag en av de tre artiklar från Dagens Nyheter som "balanserade" mellan 4 och 5. Jag valde den artikeln som enligt min mening beskrev Grekland och grekerna mest negativt.

De 6 artiklar som tillslut utgjorde analysmaterialet blev:

Dagens Nyheter

18 juni 2011 "Grekland: Ministrar går, krisen består"

17 juni 2011 "Grekland hotar att ta med sig världen"

17 juni 2011 "Fyra frågor och svar om krisen"

Aftonbladet

18 juni 2011 "De bär krisen"

17 juni 2011 "Hon tvingas bära bördan"

2 juni 2011 "Kollapsen är nära"

3.3 Metod - Problem

Vid kvalitativ forskning likt denna, kan det finnas viss problematik som forskaren bör vara medveten om. Det kan tex. ses som ett problem att mitt urval är baserat på min egna uppfattning om vilka artiklar som kan anses vara passande med tanke på uppsatsens syfte. Kategoriseringarna av de 62 artiklarna är gjorda i första hand för att hitta lämpligt material för diskursanalyserna. Även här är jag medveten om att det är min uppfattning och tolkning av artikelns innehåll som avgör vilken kategori varje artikel tilldelats. Jag är medveten om att det inte med säkerhet går att säga att kategoriseringen skulle få exakt samma utfall vid upprepade kodningar.

De sex artiklar som enligt min mening utgör ett lämpligt analysmaterial är artiklar som innehåller komponenter som jag tror kan kopplas till Cottles teorier om hur nyhetsmedier, främst i krisperioder, väljer att framställa en grupp/grupper. Artiklarnas representativitet är kanske inte det intressanta i sammanhanget, snarare är det intressant att se hur tidningarna de facto valt att beskriva grekerna i de sex artiklar som enligt min mening haft den mest negativa framtoningen av samtliga Dagens Nyheter och Aftonbladets artiklar som publicerats under den ekonomiska krisens första intensiva rapporteringsperiod under 2011. En kritik mot urvalet kan vara att det inte går att jämföra tre negativa artiklar från en tidning med tre negativa artiklar från en annan då antalet producerade artiklar är betydligt färre i den ena, men jag betonar återigen att uppsatsens syfte inte är att studera frekvensen av negativa artiklar, utan att studera de artiklar som enligt min mening är de mest negativa när det kommer till att beskriva grekerna och Grekland under krisen.

Ett av diskursanalysens generella problem är att det inte går att bortse från forskarens subjektiva tolkning vid analysen. Upptäckten av diskurser, deras avgränsningar, vilka komponenter som ingår i dem, hur de ingår i andra diskurser osv, är frågor som saknar givna svar. Detta är ett problem som inte går att eliminera då tolkningen ju i sig är en del av diskursanalysens metod. Som forskare kan man endast vara medveten om problemet och därmed göra sitt yttersta för att försöka ha ett så sakligt förhållningssätt till sitt analysmaterial som möjligt.

4. Teori

I detta teoriavsnitt kommer jag att behandla övergripande begrepp kring ideologi, diskurs och kritisk diskursanalys samt vissa centrala begrepp kring nyhetsmediers representation av konflikter och etnicitet.

4.1 Ideologi

Ordet ideologi härstammar från grekiskan och betyder direkt översatt "läran om idéer", dvs. "föreställningar om verkligheten, en värdering av företeelser och föreställningar om hur man bör handla" (Bergström & Boréus 2005, s.149). Inom samhällsforskning och kritisk diskursanalys, som jag kommer att beskriva utförligare längre fram i denna uppsats, studerar man traditionellt ideologiers funktioner. Hur fungerar ideologier? Vad sker i samband med att en ideologi får utrymme i en viss kontext? Vilka ideologier vilar rådande samhällsdiskurser på och hur legitimerar och reproducerar de samhällets maktförhållanden? I detta avsnitt kommer jag att fokusera på de etablerade teorier kring begreppet ideologi som jag anser bör belysas för att vidare kunna redogöra för diskursanalysen som teori och metod.

Norman Fairclough menar att ideologier är "betydelsekonstruktioner som bidrar till produktion, reproduktion och transformation av maktförhållanden" (Philips & Winther Jørgensen 2000, s.79). Faircloughs ståndpunkt utgår från den marxistiske strukturalisten Louis Althusser's teorier kring ideologi som övergripande kan beskrivas likt följande:

Althusser menar att en ideologi är ett system av representation som skapar imaginära relationer i samhället och på så sätt kamouflerar människors verkliga relationer. Althusser menar att individer blir till ideologiska subjekt då de interPELLERAS som ideologiska subjekt genom diskursiva processer (Philips & Winther Jørgensen 2002). Enligt Althusser kontrolleras alla samhällsliga strukturer av ideologier som fungerar genom den repressiva statsapparaten (t.ex. polisen och rättsväsendet) och den ideologiska statsapparaten (t.ex. massmedier och kyrkor) (Philips & Winther Jørgensen 2002). Althusser menar att individer, både medvetet, men också omedvetet deltar i ideologiska rituella praktiker och på så sätt bidrar till att ideologier reproduceras (Ekström & Larsson red. 2010, s.268). Ett exempel på en rituell praktik kan vara kyrkan och dess ideologi som reproduceras genom att församlingen deltar i motsvarande riter

förknippade med t.ex. gudstjänster. Althusers ideologiteorier har traditionellt haft en framträdande roll inom samhällsforskning, men under senare delen av 70-talet har det även vuxit fram en kritik (främst inom kulturstudier och kommunikationsvetenskap) mot Althusers ståndpunkt då man menar att han förbiser individers möjlighet att skapa betydelse genom tolkningsprocesser, t.ex. genom en Stuart Halls encoding/decoding-process. Även idén om att en enda total ideologi skulle styra har utmanats med en syn om att olika samhällsdiskurser ger individer olika positioner att tala ifrån (Philips & Winther Jørgensen 2000, s.23). Även Norman Fairclough tar i detta avseende avstånd från Althusers då han menar att t.ex. skrivna texter är öppna för olika tolkningar och att individer faktiskt kan påverka de subjektpositioner som ideologierna bidrar till (Philips & Winther Jørgensen 2000, s.80).

4.2 Ideologi i medier

Då uppsatsen fokuserar på nyhetsmediers representation av en viss grupp, har jag valt att i detta avsnitt belysa några etablerade teorier om hur ideologi kan uttryckas i just mediala sammanhang. Om vi utgår från Althusers teori om att samhällsstrukturer kontrolleras av ideologiska statsapparater, såsom t.ex. massmedia, kan vi utgå från att det i medier produceras och reproduceras vissa ideologiska föreställningar.

I "Diskursanalys som teori och metod" refererar författarna Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips till Norman Fairclough som menar att människor kan positioneras inom olika och konkurrerande ideologier och att detta kan leda till en slags osäkerhet (Philips & Winther Jørgensen 2000, s.80). Faircloughs ståndpunkt bygger på Gramscis teorier om ideologisk hegemoni och om hur t.ex. massmedier är verktyg som samhällets eliter använder sig av för att bevara sina maktpositioner (Dines & Humez red. 2003, s.62). Gramsci menar att hegemoni inte bara är dominans utan också en slags förhandlingsprocess. Den är skiftande, ofullbordad och relativ då det man upplever som resultatet av förhandlingen, s.k. betydelsekonsensus, fortfarande innebär att vissa sociala grupper inte delar den slutliga dominerande ideologin (Philips & Winther Jørgensen 2000, s.80). Fairclough lutar sig på Gramscis teori och menar att diskursiva praktiker är en aspekt av den hegemoniska kampen som bidrar till reproduktionen och transformationen av den diskursordning som den ingår i (Philips & Winther Jørgensen, s.80). Vidare menar Fairclough att det i språk och texter, finns spår av de ideologiska strukturer och processer som

existerar i samhället, men att det inte går att läsa av en viss ideologi i en text då olika tolkningar bidrar till olika typer av meningsskapande (Fairclough 2010, s.57).

Kellner beskriver i "Cultural studies, multiculturalism and media culture" hur medierna legitimerar maktförhållanden och lär individer hur vi ska tänka, vad vi bör frukta och konsumera (Dines & Humez red.2003). Han menar att medierna bidrar till människors föreställningar när det kommer till klass, kön, etnicitet och nationalitet och bildar våra uppfattningar om hur andra människor är, vad som är positivt respektive negativt, rätt och fel osv. På detta sätt producerar ideologierna sociala relationer och maktpositioner (Dines & Humez red.2003). Även Kellner betonar, likt Gramsci och Fairclough, att maktpositionerna leder till att vissa grupper, t.ex. minoriteters, röster och beteenden får mindre utrymme i mainstreamkulturen (Dines & Humez red. 2003). Vidare menar Kellner att det är viktigt att man genom analyser av mediernas innehåll avslöjar och lyfter fram de ideologiska föreställningar som finns och på så sätt bidrar till ett mer kritiskt förhållningsätt (Dines & Humez red. 2003).

4.3 Diskurser- effekter av ideologi

Utifrån Althusser, Gramscis, Faircloughs och Kellners ståndpunkt kan vi utgå från att samhällsstrukturer är effekter av ideologier och ideologiska praktiker. Men genom vilka processer uttrycks ideologierna? Och hur deltar människorna i dessa processer? I detta avsnitt diskuterar jag begreppet diskurs och dess koppling till ideologibegreppet.

Begreppet *diskurs* är mångtydigt och används likt ideologi på olika sätt i olika sammanhang. Författarna Bergström och Boréus skriver i "Textens mening och makt" om hur begreppet historiskt haft två huvudbetydelse, där den första främst koncentrerat sig på betydelsen av ett visst sammansatt skrivet eller talat språk och den andra, som utöver språket, även studerat i vilket sammanhang språket ingår i (Bergström & Boréus 2005, s.307). Även Winther & Jørgensen betonar begreppets mångtydiga innebörd men menar att man i huvudsak kan beskriva en diskurs som en generell idé om att språk är strukturerat enligt olika mönster som människor anammar i sina sociala liv (Philips & Winther Jørgensen 2002, s.2). De betonar att ett gemensamt drag för samtliga sätt att använda begreppet diskurs är den gemensamma synen om att sättet hur vi

människor talar, inte reflekterar vår omvärld på ett neutralt sätt (Philips & Winther Jørgensen 2002, s.2).

I detta avsnitt har jag valt att fokusera på diskurs såsom begreppet används och beskrivs av Michel Foucault samt Norman Fairclough, båda vars diskursbegrepp innefattar betydelsen av språk, de kontexter som möjliggör språket och hur det används samt teorier om hur man genom ett kritiskt förhållningsätt till diskurser kan kartlägga sociala relationer, t.ex. maktpositioner.

Michel Foucault definierar diskurs på följande sätt:

"Man kallar en mängd utsagor för diskurs i den mån de beror av samma diskursiva formation... den består av ett avgränsat antal utsagor för vilka man kan definiera en mängd av existensvillkor" (Philips & Winther & Jørgensen 2000, s.19).

Foucaults ståndpunkt utgår från att det som i ett samhälle anses vara kunskap samt sant och falskt är diskursiva konstruktioner (Winther & Jørgensen 2000, s.19). Människor skapar premisser/regler för vad som i olika kontexter är accepterat som meningsfullt, vad som får sägas, hur det ska sägas och vem som har rätt att säga det. Enligt Foucault behöver diskurser dock inte enbart handla om texter utan även om sociala praktiker. Alltså innefattar diskurser inte enbart hur man väljer att tala om något utan också om hur t.ex. institutioner (där diskussioner förs) utformas osv. (Bergström & Boréus 2005, s.309). Foucault menar att diskurser leder till maktpositioner som både är produktiva, då det bidrar till skapandet av vår sociala omvärld och hur vi omnämner den, men också begränsande då de utesluter alternativa sätt att beskriva den (Philips & Winther Jørgensen 2000, s.20). T.ex. menar Foucault att diskurser leder till att människor kontrolleras genom s.k. utestängningsmekanismer. Maktrelationer formas och de som stängs ute ur diskurserna blir underordnade medan de dominerande får större möjligheter att uttala sig (Bergström & Boréus 2005, s.311). Foucault menar att utestängningsmekanismer fungerar på tre sätt: 1) något blir förbjudet 2) något definieras som sjukt eller fel 3) något ses som rätt eller fel (Bergström & Boréus 2005, s.311). Vidare menar Foucault att då diskurser bidrar till människors bild av vad som är sant och falskt, blir "sanningen" omöjlig att nå fram till, eftersom människor inte kan tala från en position utanför diskurserna (Philips & Winther Jørgensen 2000, s.21).

Norman Fairclough menar, precis som Foucault, att diskurser konstruerar vår sociala omvärld. Han menar att konkret användande av språk bygger på tidigare diskursiva strukturer, t.ex. att texter bygger på element och diskurser från andra texter (Philips & Winther Jørgensen 2002, s.8). Fairclough menar att olika diskurser på detta sätt kombineras och bidrar till att nya diskurser skapas vilket leder till förändringar i den sociala och kulturella världen (Philips & Winther Jørgensen 2002, s.9). Även Fairclough menar att diskursiva praktiker (t.ex. producering och tolkning av texter) är sociala praktiker som skapar och formar sociala strukturer (Philips & Winther Jørgensen 2000, s.67). Dock skiljer Fairclough på diskurser för text, tal, semiotik från andra dimensioner av sociala praktiker (Philips & Winther Jørgensen 2002, s.22). Fairclough menar att diskurs är en social praktik som står i dialektiskt förhållande till andra sociala dimensioner, dvs. diskurserna formar, speglar och reproducerar sociala strukturer och processer (Philips & Winther Jørgensen 2000, s.68). Fairclough ses som en nyckelperson inom den kritiska diskursanalysen, vars syfte är att belysa den lingvistisk-diskursiva dimensionen i sociala och kulturella företeelser (Philips & Winther Jørgensen 2000, s.67). I avsnittet som följer ska jag försöka belysa den kritiska diskursanalysens främsta uppgifter.

4.4 Kritisk diskursanalys

Critical discourse analysis eller CDA, undersöker maktförhållanden, maktrelationer och social kontroll som tar sig i uttryck i språket (Wodak 2002). Inom CDA undersöker man hur sociala ojämlikheter legitimeras och reproduceras genom talat och skrivet språk, hur sociala processer och strukturer gör att specifika texter produceras samt hur olika individer och grupper skapar mening när de läser texterna (Wodak 2002). Wodak betonar att CDA, som ser språket som en social praktik, till stora delar studerar hur ideologier påverkar hur människor tolkar texter och hur effekter av ideologi och de maktpositioner den bidrar till blir "naturliga" genom att de kontinuerligt reproduceras (Wodak 2002).

Brett resonerat kan man säga att man inom CDA främst studerar diskurser inom politik och massmedier, dvs. områden där offentliga konflikter ofta tar sig i uttryck. Wodak menar att en av de stora utmaningarna i och med globaliseringen, är att kunna förklara och beskriva de motsättningar som ständigt sker i vår omvärld (Wodak 2002). Genom CDA kan man analysera relationer mellan medier, politiker och publik och därmed upptäcka motsättningar, inkonsekvens,

paradoxa beskrivningar samt dilemman (Wodak 2002, s.65). Diskursanalysen är kritisk i den mening att dess uppgift är att studera hur diskursiva praktiker bidrar till upprätthållandet av sociala relationer, som t.ex. maktrelationer. CDA söker inte efter att komma fram till vad som är rätt eller fel, snarare ska den lyfta fram alternativ till det som uttrycks och på så sätt bidra till alternativa diskurser som kan bidra till mer jämlika sociala relationer (Wodak 2002, s.65). I enlighet med Foucaults diskursbegrepp syftar CDA till att undersöka t.ex. ett visst textinnehåll; vilka alternativ som behandlats och vilka alternativ som utelämnats. Man undersöker huruvida t.ex. en viss företeelse hade kunnat beskrivas på ett annorlunda sätt samt vilka konsekvenser det hade bidragit till.

4.5 Etnisk representation i nyhetsmedier

Vid en diskursanalys av en nyhetstext kan det vara intressant att studera *hur* olika grupper presenteras i texten. I vilka nyhetssammanhang får vi ta del av andra folkgrupper och nationaliteter i vår allt mer globaliserade värld? Och finns det några återkommande sätt för nyhetsmedier att rapportera om andra människor? *Vem* eller *vilka* ges egentligen utrymme?

Ur en foucaultiansk ståndpunkt kan man t.ex. fundera över vilka antaganden och föreställningar som bidrar till de tidigare nämnda utestängningsmekanismerna.

I "*Ethnic minorities and the media*" skriver Simon Cottle om hur det i de västerländska imperialistiska och kolonialistiska samhällena funnits tydliga strukturer för hur man valt att prata om minoriteter och andra etniciteter. Han beskriver hur begreppet "ras" från början använts för att bland annat upprätthålla vissa maktpositioner och hur det från början var en biologisk term, dvs. de fysiologiska egenskaperna avgjorde huruvida man var det ena eller det andra (Cottle 2000, s.4) Denna uppdelning och kategorisering av människor ledde bland annat till att man kunde legitimera sociala förhållanden och maktförhållanden. Cottle förklarar att man idag studerar begreppet "ras" främst utifrån ett historiskt perspektiv; t.ex. hur idéer om ras förändrats genom sociala och diskursiva förändringar (Cottle 2000, s.5). Cottle menar dock, att även om diskursen om ras genomgått en rad förändringar så finns det fortfarande vissa återkommande komponenter i diskursen. Enligt Cottle har diskursen snarare tagit sig en annan förklädnad. Cottle menar att vi idag kanske inte talar om biologiska skillnader, vi talar om kulturella och sociala skillnader

(Cottle 2000, s.5). Rasism existerar enligt Cottle i medier, men då rasismen är mer subtil än tidigare kan den vara svårare att upptäcka (Cottle 2000, s.5).

Teun Van Dijk skriver i sin artikel "News racism: A discourse analytical approach" att den nya rasismen, just för att den utger sig för att vara respektfull och demokratisk kan vara svår att uppmärksamma (Cottle red. 2000, s.33). Van Dijk menar att även om man bland annat i den mediala diskursen kanske inte längre beskriver minoriteter som mindre värda, som förr, så finns det en tendens att beskriva minoriteter som annorlunda. Medieinnehåll, text, språk och sociala praktiker både hos "vanliga" människor och samhällseliten bidrar till föreställningar om minoriteters annorlunda kultur, värderingar och moral (Cottle red. 2000, s.34).

Cottle betonar att föreställningar om etniska och kulturella skillnader har en tendens att produceras och reproduceras främst i tider av kris och konflikt (Cottle 2000, s.5). Han menar att moderna nyhetsmedier försöker anpassa sig till vad de benämner som multikulturalism, men att de egentligen har en tendens att framställa etniska grupper på ett ganska ytligt sätt. Till exempel väljer man ofta att fokusera på sådant som uppfattas som exotiskt i andra kulturer. Kanske rapporterar man från en festival, en religiös ceremoni, alternativt lyfter man fram enskilda livsöden (Cottle 2000, s.11). Cottle betonar att detta inte nödvändigtvis betyder att nyhetsmediers avsikt är att vara rasistiska eller fördomsfulla, avsikten kan vara god. Dock finns det en risk att man genom dessa rapporteringar bidrar till skapandet av dikotomisering, dvs. man skapar ett "vi" och ett "dem". Detta leder till att individer indoktrineras i att förstå hur "de andra" är, hur de skiljer sig från "dem" osv. Denna uppdelning kan bidra till skapandet av stereotypa bilder av andra etniciteter, nationaliteter och folkgrupper.

Utestängningsmekanismer är som tidigare nämnts, resultat av rådande samhällsdiskurser och bidrar till att vissa i samhället exkluderas då deras delaktighet i vissa diskurser inte existerar, är särskilt märkbar eller accepterad. Cottle menar att utestängningsmekanismerna är inrotade i våra samhällsstrukturer och blir, i enlighet med bland annat Frankfurtskolans teorier, tillslut en slags naturlig del av samhällets föreställningar. Även Van Dijk betonar att en av den nya rasismen största faror är att den beskriver minoriteter på ett sätt som verkar naturligt och normalt. På så sätt legitimerar den vissa ideologier och samhällsstrukturer.

4.6 Mediernas representation av risk

Då uppsatsens syfte är att studera nyhetsmediers representation av Grekland och grekerna under krisen, har jag valt att i teoriavsnittets sista del redogöra för vissa etablerade teorier kring nyhetsmediers sätt att beskriva kriser. Medierna, som ofta agerar en slags plattform för olika typer av utlägg, bidrar till utformandet av publika diskurser och människors uppfattningar om vad som kan anses vara en risk.

I "Riskkommunikation" beskriver Thomas Breck hur riskkommunikationens främsta syfte är att informera befolkningen om riskfaktorers sannolikheter och konsekvenser. Han menar att en rad olika språkrör ges utrymme i de offentliga rummen och att dessa tillsammans skapar en slags allmän uppfattning om vad som kan anses vara just en risk (Breck 2002, s.18). Även Cottle betonar i "Global crisis reporting" att nyhetsmedier bidrar till att skapa allmänna medvetanden om olika företeelser och ger oss djupare insikt i en rad olika frågor (Cottle 2009, s.15). Han menar att en stor del av nyhetsmediers innehåll innefattar det som beskrivs som globala kriser: klimatförändringar, ekologiska risker, hälsorisker mm (Cottle 2009, s.15).

Samhällsteoretikern och en av riskkommunikationens nyckelpersoner, Ulrich Beck, beskriver i sin bok "Risksamhället" hur bland annat globaliseringen bidragit till att de allmänna uppfattningarna om risker förändrats. Beck menar att den moderna tidens risker karakteriseras av att de drabbar alla. Från att man i västvärlden levt i ett s.k. bristsamhälle där fokus legat på att se till att människor har tillgång till mer primära resurser (som t.ex. möjlighet att hålla hygien och få i sig tillräckligt med mat), lever man nu i ett modernt risksamhälle där ingen undgår de globala hoten (Beck 2005, s.32). Beck betonar dock att det finns flera sätt att se på detta. T.ex. kan klasstillhörighet och ekonomi avgöra huruvida man kan gardera sig mot vissa av de nya riskerna (Beck 2005, s.51).

I "Ethnic minorities and the media" skriver dock Cottle att medierna är i ständig förändring och att medierna blir alltmer diversifierade vilket bland annat leder till att medieinnehåll blir mer nischat. Detta bidrar till att fler föreställningar ges utrymme även om det går att göra vissa generaliseringar. Till exempel menar Cottle att nyhetsmedier har en tendens att vara motsägelsefulla, komplexa och snabbt föränderliga (Cottle 2000, s.4). Han betonar också att det i nyhetsmedier finns en tendens att prioritera händelser med dramatiska förtecken (Cottle 2000,

s.21). Konflikter, kriser och kontroverser är ämnen som anses ha högt nyhetsvärde och därmed också ges störst utrymme i nyhetsmediala sammanhang (Cottle 2000, s.21).

I "Mediatized conflicts" skriver Cottle att även om konflikter och kriser har sitt ursprung i sociala relationer så har nyhetsmedier en avgörande roll i hur dessa uppfattas och definieras av människor (Cottle 2006). Konflikterna blir, om de ges tillräckligt med utrymme, en del av samhällsdiskurser och därmed också kulturen. Likt Beck, betonar Cottle att den allt mer globaliserade världen gjort att människor också lättare påverkas av konflikter som kanske geografiskt pågår långt borta (Cottle 2006). Cottle menar att nyhetsmediers rapporteringar om krissituationer traditionellt fokuserat på demonstrationer och att studier av dessa visat på att man haft en tendens att främst fokusera på det negativa i dessa sammanhang (Cottle 2006, s.34). Nyhetsmedier är selektiva på det sätt, att de hellre väljer att producera ett inslag med en dramatisk karaktär, menar Cottle som vidare betonar att medierna tyvärr kan bidra till vissa publika missförstånd bland annat eftersom människor inte får en heltäckande bild (Cottle 2006, s.39). Avslutningsvis kan nämnas att både Cottle, Beck och Breck betonar att det inte går att bortse från att nyhetsmediers kamp om läsare bidrar till att man väljer att framställa något på ett sätt som kanske i första hand förväntas gynna försäljningen.

5. Analys av sex artiklar

I detta avsnitt fördjupar jag mig i de sex artiklar som utgjort mitt analysmaterial. De tre första artiklarna har publicerats i Dagens Nyheter och de tre sista i Aftonbladet.

5.1 "Grekland: Ministrar går: krisen består"

Artikeln börjar med att författaren beskriver hur sagokungen Sisyfos förgäves tampades med att få sitt klippblock upp för backen och att samma fenomen nu drabbat finansministern Evangelos Venizelos. Författaren liknar Evangelos arbete vid ett s.k. sisyfosarbete, d.v.s. en slags meningslös ansträngning som aldrig ger utdelning, genom en metaforisk beskrivning. I jämförelsen finns även en slags antydning till att Venizelos, i egenskap av grek, tillhör en grupp

som i tusentals år levt med de sensmoraliska sagorna i den grekiska mytologin, ändå inte kunnat förhindra den icke-moraliska situation som nu uppstått.

Vidare förklarar artikeln hur den nye finansministern gjort sig känd för "två saker". Dels är han Papandreou "rival" och dels "avskyr" han de "åtstramningar EU och IMF kräver". Ordet rival, med negativ konnotation, signalerar att de två politikerna är ovänner och varandras motståndare. Att finansministern "avskyr", snarare än beskrivs vara "kritisk" eller "ifrågasättande" till åtstramningarna ger läsaren en bild av att han låter känslorna styra, snarare än förnuftet. Finansministern känner stark motvilja mot EU och IMF:s krav men eftersom de "kräver" åtstramningarna, går han kanske med på att genomföra dessa, men motvilligt. Som läsare tänker vi kanske att EU, där vi själva också ingår, arbetar för att försöka lösa de finansiella problem som drabbat Grekland och Europa, men att hjälpen "avskys".

Artikeln förklarar att "När Papandreou på fredagen gjorde Venizelos ansvarig för krisbekämpningen såg det mest ut som ett försök till att kväsa revolten inom Pasok". Meningen antyder att Papandreou endast för syns skull utnämner nya poster i sin regering. "Revolten", det uppror som pågår bland det egna partiets medlemmar, ska lugnas ned, opponenter ska hållas på plats genom att man försöker ge sken av att vilja bekämpa krisen.

Vidare skriver författaren att "Vad finansministern än heter måste dock massor av klippblock flyttas". Som läsare låts man förstå att det nog inte spelar någon större roll vem som tillträder vilken post, här gäller det snarare att se till att genomföra de åtgärder som krävs. Att "massor av klippblock måste flyttas", signalerar att den grekiska regeringen inte har ett val, åtgärderna måste genomföras. Samtidigt har artikeln tidigare betonat att Sisyfos arbete aldrig gav något resultat. Å ena sidan "måste" man göra något, vilket förtydligas i artikelns nästa mening "För att Grekland ska få nya nödlån måste regeringen göra vad den lovat", samtidigt hävdar man att arbetet ändå inte kommer att ge önskad utdelning.

Fortsättningsvis förklaras att "annat borde grekerna ha börjat med för länge sedan. Näringsliv och arbetsmarknad sitter fast i en byråkratisk djungel. Alltför få tycker att skatter är till för att betalas. Eurointrädet blev en chans att låta lönerna skena iväg snarare än ett skäl att höja produktiviteten". Avsnittet antyder att man i Grekland inte tagit tag i sin ekonomiska situation fast man borde ha gjort det för länge sedan. Artikeln antyder att man som åskådare av krisen i Grekland länge haft

en uppfattning om att man borde ha handlat på ett annorlunda sätt, dock är det kanske lätt att i efterhand hävda att man förutspått dagens situation. Artikelns metaforiska beskrivning "sitter fast i en "byråkratisk djungel" konnoterar att situationen är fixerad, låst vid något lite primitivt, ociviliserat och oöverblickbart där alla lever efter sina egna regler. I den grekiska djungeln avgör invånarna själva om de ska betala skatt eller inte och tydligt är att de flesta valt det senare alternativet. Att beskriva det som att "alltför få" anser att skatten ska betalas, antyder att det inte finns en allmän överenskommelse om att skatter är till för att just betalas, åtminstone inte till den grad att det efterföljs tillräckligt. Vidare beskrivs hur "Eurointrädet blev en chans att låta lönerna skena iväg, snarare än ett skäl att höja produktiviteten". Att använda ordet "chans" signalerar att man i Grekland såg Eurosamarbetet som en slags möjlighet, man såg sin "chans" att blint låta lönerna rusa iväg samtidigt som man inte uppfyllde sin del av överenskommelsen. Avsnittet antyder därmed att det skulle finnas två vägar att gå, antingen tar man sin "chans" eller så tar man sitt "ansvar".

Författaren förklarar att "Pasok och det borgerliga Ny demokrati har turats om vid makten- och om att använda en svällande offentlig sektor till att fördela poster och privilegier". Här antyds att de grekiska makthavarna gjort samma sak under årens lopp, d.v.s. sett till att vissa grupper gynnats mer än andra. Ideologi eller partitillhörighet har inte spelat någon roll, de båda partierna "fifflade med statistiken", d.v.s. manipulerade siffror för att kunna legitimera sin och Greklands ekonomiska position. Artikeln ger inte läsaren några alternativ, den varken ifrågasätter eller spekulerar i huruvida de grekiska makthavarna sysslat med något tvivelaktigt, den utgår från det.

Fortsättningsvis beskriver artikeln att det "nu råder ett slags ekonomiskt undantagstillstånd" och att "baksidan av de massiva nedskärningarna är att ekonomin krymper, vilket bara gör det svårare att betala tillbaka skuldberget." Som läsare förstår vi att nedskärningarna är nödvändiga samtidigt som de bidrar till en försämrad ekonomi. Avsnittet signalerar att hur man än väljer att göra så kommer det inte att gå smärtfritt till.

Vidare beskriver artikeln att det krävs en "nationell insikt" om vilka ansträngningar som behövs men att detta kräver ett medvetande som saknas i parlamentet, oppositionen, facket och folkopinionen. "Nationell insikt" i artikeln antyds vara en slags allmän förståelse för vilka åtstramningar som behöver göras: Sänkta löner och pensioner, privatiseringar, hårdare indrivning av skatt osv. Artikeln antyder här att det finns slags "allmän" uppfattning om att "insikt" saknas i

Grekland. Därmed antyds att en sådan nationell insikt kan existera på annat håll, kanske i Sverige? Artikeln ställer sig dock inte frågan om *hur* denna s.k. nationella insikt t.ex. bland folket skulle ta sig i uttryck.

Avslutningsvis beskrivs hur Tyskland och Frankrike "enats om att snällt be privata investerare i grekiska statsobligationer att ta en liten del av notan" men att "Grekland skulle behöva hjälp av några antika gudar för att ta sig upp ur dödsriket alternativt en ordnad nedskrivning av skulderna". Som läsare förstår vi att problemet är så pass allvarligt att ledande makthavare i EU nu får be om hjälp, i denna fråga klarar de sig inte på egen hand. Vidare konstrueras en framtidsbild genom metaforer där grekerna, för att de ska kunna ta sig upp ur "dödsriket" behöver hjälp från "antika gudar". Beskrivningen signalerar att endast mäktiga och övernaturliga krafter kan rädda de just nu knappt levande grekerna. Med andra ord, ingen kan rädda grekerna.

Artikeln innehåller motsättningar, t.ex. att man i Grekland måste förändra sitt beteende, men även om man gör det så kvarstår problemen. Det finns även ett disciplinärt maktperspektiv i texten, dvs. man undervisar grekerna om vad de borde göra och gör de inte som de blir tillsagda kan konsekvensen bli att de "straffas", kanske beviljas de inga nya lån osv. Artikelns diskurs bidrar även till att exkludera vissa grupper, varken de grekiska politikerna eller det grekiska folket ges talutrymme.

5.2 "Grekland hotar att ta med sig världen"

Artikeln börjar med att metaforiskt beskriva hur krisen i Grekland sänder "chockvågor" över hela Europa. Ordet "chockvåg" låter oss förstå att krisen, eller åtminstone oron för att drabbas av den, likt en våg spridit sig från dess epicentrum i Grekland till övriga Europa. Artikeln antyder att "krisen i Grekland", som här används som ett vedertaget begrepp, "sänder" dessa vågor, vilket signalerar att det sker aktivt, en rörelse likt denna kräver någon typ av aktiv handling. Artikeln beskriver, något dramatiskt, hur Sverige, som "trots att vi inte är med i euroområdet" befinner sig oss i "riskzonen" vilket skapar en slags "vi" och "dem"-känsla. D.v.s., "vi" som svenskar är, *trots* att vi inte ens är med i eurosamarbetet där de "andra" befinner sig, i "riskzonen". Artikeln antyder att vi, som inte ens valt att "beblanda oss", *ändå* riskerar att råka illa ut.

Vidare beskrivs hur "faran växer för något liknande en Lehmankrasch som beskrivs som orsaken till världsekonomins "djupaste nedgång efter andra världskriget". Avsnittet använder sig av en s.k. neologism, ett nykonstruerat ord i form av "Lehmankrasch". Som läsare förväntas vi associera till den amerikanske investbankens konkurs och en av de utlösande faktorerna för finanskrisen 2008. Artikeln beskriver situationen i Grekland och Lehmankraschen som parallella vilket förväntas ge läsaren en bild av situationens allvar. Att Lehmankraschen beskrivs som något som ledde till "världsekonomins djupaste nedgång efter andra världskriget" ger oss ytterligare en bekräftelse på vilken "nivå" krisen i Grekland nu anses ligga på. Det är en världsomfattande kris som skakar om marknaderna och därmed påverkar alla. Artikeln antyder att krisen, likt effekterna av ett krig, riskerar att lägga världen i spillror.

Vidare beskriver artikeln hur "hotet om en grekisk statsbankrutt ger upphov till olycksbådande stämningar i Europa, som sedan sprider sig över världen". Ordet "hot", med tydlig negativ konnotation, antyder att något är emot en, att hota innebär att vara hotfull, och i detta fall kommer det hotfulla från Grekland och sprider sig över Europa, där Sverige ju också ingår. Avsnittet avslutas med meningen "ingen vet om skrämelsen är överdriven", vilket får en slags förmildrande effekt samtidigt som den antyder att det finns en oro, ungefär som att de flesta gått och funderat på "hotet" men inte kunnat få grepp om dess eventuella konsekvenser.

Fortsättningsvis förklaras att ett "finansiellt sammanbrott verkar allt svårare att undvika". Detta modala påstående låter oss förstå att det finansiella sammanbrottet *verkar* vara svårare att undvika. Sammanbrottet är ett möjligt utfall men därmed inte säkert.

Vidare beskrivs hur den grekiska regeringen inte har "kontroll över situationen och saknar folkligt stöd för de stora förändringar som skulle behövas. Ytterligare stödpaket utifrån hjälper inte annat än tillfälligt". Avsnittet hävdar att det grekiska folket, som ju röstat fram den grekiska regeringen, är emot de förändringar som skulle behövas. Artikeln förklarar dock inte *vad* som behöver göras, inte heller förklarar den hur det grekiska folket motsätter sig det som skulle "behövas" göras. Metaforen "finansiellt sammanbrott" som signalerar någon typ av krasch eller kollaps, beskriver Grekland som ett land nära bristningsgräns. "Ytterligare stödpaket utifrån hjälper inte annat än tillfälligt" signalerar att man ju försökt hjälpa Grekland tidigare, men att om man återigen väljer att göra det så kommer det ändå inte hjälpa landet mer än en kortare tid.

Artikeln förklarar att "En statsbankrutt för Grekland drabbar i första hand grekerna själva, liksom deras finansiella system, men de utländska långivarna, inte minst franska och tyska banker, får stora förluster. Det gäller även Europeiska centralbanken, ECB, som har hållit den grekiska ekonomin under armarna genom att ta emot statsobligationer". Här låter artikelförfattaren oss förstå, genom en metaforisk beskrivning, att anledningen till att grekerna hittills klarat sig beror på att de fått hjälp, man har hållit deras ekonomi "under armarna", lyft den, hindrat den från att falla.

Vidare förklaras att de "direkta effekterna blir kännbara, särskilt inom euroområdet" men att de "indirekta följderna kan bli ännu mycket större" vilket är ytterligare ett modalt påstående. Följderna *kan* bli större, men vet vi det?

Om den "ömsesidiga tillit" som det finansiella systemet är beroende av riskerar att försvinna "slår det mot alla som behöver låna". Som läsare blir vi kanske oroliga för hur detta ska påverka finansmarknaden och därmed också våra egna banker. Författaren poängterar att "de svenska bankerna har ett snabbt växande behov av finansiering på utländska finansmarknader" och "om flödet stryps dras Sverige omgående in i en finanskris". Avslutningsvis skriver författaren att "Därför påverkar det oss i högsta grad vad som händer i Grekland, trots att vi inte är med i euroområdet och bankerna knappt alls har grekiska statspapper." Artikeln antyder därmed att det som sker "därborta", d.v.s. i Grekland, påverkar oss här, återigen *trots* att vi inte är med i eurozonen vilket kan bidra till en slags dikotomisering, ett "vi-och dem"-tänkande. Återigen betonas att vi, som röstade nej till eurogemenskapen, ändå tvingas att ta en del av smällen. Artikeln innehåller därmed en slags motsättning då den först förklarar att Sverige befinner sig i en riskzon, strax efter förklarar att ingen vet hur allvarligt hotet från Grekland är och slutligen utmålar en slags dystopi om att Sverige "i högsta grad" kommer att påverkas även om vi inte är delaktiga i eurosamarbetet.

5.3 "Fyra frågor och svar om krisen"

Artikeln börjar med att beskriva Greklands ekonomiska situation som en "lång historia" och förklarar att "Grekland har haft dålig koll på sin ekonomi ända sedan eurointrädet som föregicks av en statistikbluff". Artikeln antyder att Greklands problem inte är något nytt, hur situationen ser ut idag är ett resultat av en rad händelser vilket gjort att man nu kan beskriva hela situationen som

en slags berättelse, innehållandes kausala förbindelser. Att den "dåliga kollen" började i och med eurointrädet signalerar att man överlåtit huvudansvaret åt EU, ungefär som att "från och med nu kan de fixa det". Vidare antyder ordet "statistikbluff" att man inför omvärlden mörkat sina ekonomiska förutsättningar. Artikeln antyder att "Grekland", dvs. en hel nation valt att inte redovisat korrekta siffror vilket gjort att landet lyckats ta sig in i en gemenskap som de kanske från början inte haft rätt till.

Artikeln förklarar att "Grekland levit över sina tillgångar" och att löner stigit "enormt" medan inkomsterna inte följt samma utveckling. Grekland antyds därmed ha spenderat pengar som egentligen inte varit deras. Att beskriva hur lönerna stigit "enormt", genom en slags överdrift eller hyperbol, bidrar till att dramatisera situationen. Som läsare får vi kanske en uppfattning om att det handlar om stora mängder, men *hur* mycket "enormt" egentligen är, får vi inte veta.

Vidare förklaras att "korruption har hållit statstjänstemän under armarna och förtroendet mellan eliten och folket är nere på botten". Artikeln utgår från att det i Grekland finns personer i maktposition, kanske i förtroendeställning, som missbrukat sin post för egen vinning och gjort att förtroendet mellan grupper i maktposition och "vanliga" medborgare urholkats. Som läsare ges vi en bild av ett land, utåt sett en demokrati, som genomsyras av maktmissbruk och missnöje bland medborgare.

Artikeln fortsätter med att ge en slags kartläggning av situationen; "På söndag träffas eurogruppens finansministrar för att dra upp riktlinjerna för att försöka bestämma om nästa utbetalning av pengar till Grekland. De ska dessutom mejsla ut detaljerna för ett nytt räddningspaket. Beslut om detta väntas tas vid ett möte den 11 juli. Grekland lär också bli huvudämnet när EU:s stats- och regeringschefer möts i midsommarhelgen. Dessutom väntar alla otåligt på hur Greklands osäkra politiska läge ska lösas de närmaste dagarna". I detta avsnitt beskrivs hur grekerna behöver hjälp från omvärlden, "eurogruppens finansministrar", en grupp experter, har fullt upp med att tillsammans komma överens om hur man ska bistå Grekland med hjälp. Ordet "räddningspaket" signalerar att någon är i nöd och behöver hjälp. I detta fall är det grekerna som är de nödsatta som behöver räddas. Att "mejsla ut detaljerna för ett nytt räddningspaket" signalerar att gamla metoder inte längre fungerar. Här krävs en ny plan, där man kanske utgår från tidigare lånepaket, men där man nu formar om den så att den matchar den grekiska krisens egenart. Att finansministrarna ska "försöka" bestämma om nästa utbetalning signalerar att det kanske inte går.

Vidare förklaras hur Grekland, vid krisens "explodering", infört en del reformer, men samtidigt låtit vissa "känsligare" reformer ta längre tid. Att "dra ned på antalet anställda i statliga företag, att begränsa korruptionen, att förbättra indrivningen av skatt och att luckra upp den stela arbetsrätten" är några av de förändringar som grekerna är "tröga" med att genomföra. Artikeln antyder att grekerna inte samarbetar fullt ut då de drar sig för att göra det som "verkligen" krävs. Man har visserligen uppfattat att krisen kräver en del förändringar, men hittills har man bara gjort de förändringar som inte svidit. De riktigt verkningsfulla reformerna har man varit långsam med att genomföra. Avsnittet innehåller en slags motsättning, dvs. den hävdar att Grekland inte varit helt passivt, man har faktiskt gjort något, om än inte tillräckligt. Vidare beskrivs att det som måste göras är att "dra ned på antalet anställda i statliga företag, att begränsa korruptionen, att förbättra indrivningen av skatt och luckra upp den stela arbetsrätten". Artikeln har här en slags normativ ton, d.v.s. den förklarar vad som borde göras i Grekland. Att korruptionen måste "begränsas" signalerar att korruption i Grekland ju inte går att eliminera helt.

Artikeln fokuserar avslutningsvis på de beviljade "nödlån" (53 miljarder euro) som tidigare utbetalats till Grekland och på planerade lån som betalas ut om "Grekland visar upp en vilja att genomföra sina åtaganden och att euroländerna enas om ett nytt hjälppaket". Artikelns sista mening lyder "För att rädda Grekland talas det om behov av ett nytt hjälppaket på 90-120 miljarder euro". Som läsare förstår vi att Grekland behöver räddas. Vi förstår att "vi", de övriga länderna, planerat att hjälpa "dem", dvs. Grekland, men att villkoret för Grekland att erhålla hjälp är att genomföra vissa åtaganden. Artikeln använder ordet "nödlån" när den beskriver summan pengar som Grekland antyds ha velat låna och "hjelppaket" när man betonar att Grekland ju behöver räddas. Det finns en slags motsättning i beskrivningen, som läsare funderar man kanske över om man verkligen hjälper landet eller snarare försätter landet i en ännu svårare sits. 90-120 miljarder euro uppfattar vi säkert som en stor summa pengar vilket ju signalerar att Greklands finansiella situation kräver drastiska åtgärder.

Det finns en slags maktpositionering i artikeln, dvs. Grekland beskrivs vara underordnade EU och omvärlden som måste ingripa. EU:s topp-politiker och experter tvingas konstruera nya räddningspaket. De är agenterna som försöker lösa problemet, men vars arbete försvåras av den bristande viljan att genomföra "känsliga" reformer.

5.4 "De bär krisen"

Artikeln börjar med att författaren beskriver hur "Europas öde hänger på tre personer. Angela Merkel och Nicolas Sarkozy måste nån gång bestämma sig för hur krisen ska lösas. Giorgos Papandreou behöver ingjuta sjukdomsinsikt i sitt eget folk. Grekerna borde lära av Baltikum. Annars är risken att vi alla hamnar i fördärvet."

Artikeln antyder att det grekiska folket inte är medvetna om sitt "sjukdomstillstånd", kanske ser de sig själva som friska? Artikeln påstår att det är Giorgos Papandreous uppgift att få folket att inse vilka "vanföreställningar" de lider av. Som läsare ges vi en känsla av att den bristande insikten om det ohälsosamma tillstånd som råder nu riskerar att dra ned oss andra i olyckan. Avsnittet utmålar en slags dystopi genom ett slags modalt påstående, d.v.s. det finns en "risk" att vi hamnar i "fördärvet". Avsnittet antyder även att grekerna redan befinner sig i fördärvet, men att vi "andra" också riskerar att hamna där. Det finns givetvis en risk för att övriga EU-länder påverkas negativt av den ekonomiska krisen, som bland annat pågår i Grekland, men artikeln dramatiserar samt bidrar till en slags dikotomisering, d.v.s. det som sker "därborta" hos de andra, riskerar att påverka även oss.

Vidare beskrivs hur "Tyskland och Frankrikes taktik har varit att skjuta problemet Grekland framför sig i hopp om att under tiden hitta en lösning". Uttrycket "problemet Grekland" antyder att det finns en allmän uppfattning om att Grekland just nu inte ses som något annat, än just ett problem. I diskursen om Grekland talar man om landet som ett problem i första hand, dvs. den grekiska krisen överskuggar allt annat. Att man valt att "skjuta på problemet" antyder att ingen given lösning finns, EU:s makthavare drar ut på det. Visserligen har de krismöten om hur problemet med Grekland ska lösas men i praktiken verkar topp-politikerna inte veta vilken strategi som är bäst. Vidare beskrivs hur de franska och tyska bankerna som lånat ut mest pengar till Grekland kommer att få ta en "hård smäll". Artikeln förklarar att ingen med säkerhet kan svara på frågor om vad som kommer att ske framöver i den finansiella världen, som i dag är tätt sammanlänkad. Effekterna av ett beslut om Grekland fortplantar sig "omedelbart i systemet och kan ge oanade kedjereaktioner. Det är dessa alla fruktar". Artikeln intar återigen en slags dramatisk framtoning och utmålar en bild av att ingen i den globaliserade världen undgår att drabbas av det som sker i Grekland. Ytterligare ett modalt påstående kan utläsas i meningen,

d.v.s. effekterna av ett beslut "kan" ge oanade kedjereaktioner. Att beskriva det som att "alla" fruktar de oanade kedjereaktionerna är något av en hyperbolisk beskrivning.

Vidare har man intervjuat SEB:s chefsekonom, Robert Bergqvist som kartlägger situationen:

"Vad gör en privatperson om plånboken är tunn? Man sparar och köper bara det man har råd med. I grunden är problematiken för ett land som Grekland detsamma. Man kan inte fortsätta handla om man inte har några pengar".

"Grekerna saknar krismedvetenhet. Inte konstigt med tanke på att deras politiker inte visar upp den nationella samling som är nödvändig i en sån här kris."

"Hopp finns för Grekland, men då är det dags att sluta demonstrera och kavla upp ärmarna och börja jobba tillsammans istället."

Chefsekonomen, som här agerar i form av expert, menar att det finns en allmän uppfattning om att människor med moral inte spenderar mer pengar än de har. Han frågar sig retoriskt och metaforiskt vad en privatperson gör om plånboken är tunn varpå han levererar svaret likt "det är väl självklart", "alla vet att man bara köper det man har råd med". Artikeln antyder att det finns en allmän föreställning om vad ett hederligt leverne innebär, åtminstone hos oss. Här vet vi hur man agerar när det är ekonomiskt tufft. Ordet "privatperson" signalerar att den bristande moralen i Grekland finns hos det grekiska folket.

Vidare beskriver artikeln att man måste få "grekerna" att inse det faktum att det inte går att handla utan pengar. Återigen specificeras inte *vilka* man syftar på, grekerna beskrivs som en homogen grupp som agerar likadant. Vidare liknas grekerna vid "en patient som av läkaren ställs inför valet att sluta röka eller dö i förtid. Och sedan går raka vägen från läkarmottagningen till tobakskiosken och köper ett paket cigg", dessutom med "lånade" pengar. Grekerna beskrivs här som en passiv grupp som likt en patient, efter att ha fått sin diagnos, går direkt tillbaka till sina gamla vanor. Grekerna väljer att inte bli friska från sin "sjukdom".

Fortsättningsvis förklaras hur "grekerna skyller krisen på allt och alla. Ena dagen är det EU:s fel som inte ingripit tidigare. Nästa är det Greklands rika som förskingrat tillgångarna. Men ingen känner något personligt ansvar för krisen". Också i detta avsnitt beskrivs grekerna som en enhetlig grupp som betar sig likartat. Samtidigt förklaras att de "rika" grekerna inte ingår i den

grupp som skyller på "allt och alla". Som läsare undrar man kanske över *vilka* greker det är som skyller ifrån sig? Låginkomsttagare? Politiker? Förklaringen uteblir. Artikeln antyder vidare att ingen känner "personligt ansvar för krisen", men förklarar inte hur detta personliga ansvar skulle ta sig i uttryck. Menar han att grekerna borde trätt fram och "larmat" när de fick sina lån beviljade? Eller sagt "nej tack" när de erbjöds högre löner? Hävdar artikeln att ett så nobelt agerande hade varit det "naturliga"?

Vidare förklaras att "Grekerna borde kasta en blick mot Lettland, Estland och Litauen. De hamnade efter finanskrisen 2008 i ett akut läge där pengarna tog slut. Balterna tvingades dra in många hål på svångremmen. I stället för att bara kasta sten och gnälla så ställde den stora majoriteten upp bakom åtstramningarna". Här beskrivs grekerna som insiktslösa inför de problem som de stått inför, de gnäller och kastar sten, istället för att följa exempel och göra sitt yttersta för att lösa den situation som de befinner sig i. Som läsare ges vi en bild av att grekerna, som betar sig på ett ansvarslost och nästintill primitivt sätt, också borde leva lite sparsammare likt balterna.

Artikeln avslutas med en uppställning med fakta om den grekiska ekonomin och de åtgärder som diskuterats för att få bukt med de ekonomiska problemen. Ingångslönerna beskrivs som låga jämfört med resten av EU, bland höginkomsttagare är det vanligt att man inte betalar skatt, pensionsåldern inföll för "vissa grupper" redan vid 50, för andra vid 55,57 eller 60 fram till förra året, och pensionen var ofta 90 % av lönen. Vidare beskrivs hur "lite extra pengar till läkaren, körkortinspektören och skattetjänstemannen gör att man får operation snabbare, körkort även om man kör dåligt och slipper betala så hög skatt". Artikeln antyder att omoraliskt och olagligt beteende pågår i Grekland och antyder att konsekvenserna av detta nu lett till landets finansiella problem. Grekland beskrivs, jämsides med Rumänien, som det mest korrupta landet inom EU och den svarta ekonomin sägs omfatta ca 30 % av den grekiska ekonomin. I slutet av artikeln görs en jämförelse mellan Greklands och Sveriges ekonomi. Som läsare kan vi bland annat utläsa att Greklands skuldborg är mycket större än Sveriges, medelinkomsten betydligt lägre och likaså de statliga skatteinkomsterna. Även arbetslösheten mellan individer i åldrarna 25-54 är mycket högre i Grekland.

Artikelns sista mening "Hopp finns för Grekland men då är det dags att sluta demonstrera och kavla upp ärmarna och börja jobba tillsammans i stället" utgår från att det saknas en slags enighet

om att förändringar till det bättre kräver gemensamt arbete. Avsnittet har en slags undervisande ton, dvs. grekerna får en uppmaning om att ändra sitt felaktiga beteende till ett "korrekt".

5.5 "Hon tvingas bära bördan"

Artikeln börjar med en rapportering från Konstitutionstorget utanför det grekiska parlamentet där en 38-årig försäljare av solceller, Julia, sitter på kravallstaketet och "vrålar" ut sin vrede: "Tjuvar! Tjuvar!". Artikeln förklarar att Julia, som tillhör den allt "fattigare medelklassen", oroas över huruvida hennes familj kan behålla sitt hus om regeringen höjer skatten. Det förklaras att Julia inte vill uppge sitt efternamn. Som läsare introduceras vi till ett scenario där en relativt ung kvinna, med ett jobb, går ut på staden för att offentligt visa sitt missnöje mot makthavarna. Att hon beskrivs "vråla" ut sin vrede signalerar att hon är mycket upprörd och upphetsad samt att missnöjet nu verkar gått så långt att man upplever att skrik snarare än sansade diskussioner, är det rätta tillvägagångssättet. Att artikeln förklarar att Julia inte vill uppge sitt efternamn gör att man som läsare kanske börjar fundera över varför. Vågar hon inte stå för vad hon tycker? Oroas hon över att "fel" person får veta vilka uttalanden hon gjort? Har hon sysslat med något tvivelaktigt som gör att hon inte vill skylta med vem hon är?

Vidare förklaras hur Julias ord på torget, inte är märkvärdiga men att på de "flesta andra platser i Europa skulle de betraktas som knäppa". Artikeln antyder att det finns en slags allmän vetskap om att det i Grekland finns en attityd som inte delas av övriga Europa. Därmed skapas en slags dikotomisering, d.v.s. vi ges en beskrivning av hur "de" i Grekland är, hur "vi" skiljer oss från "dem" genom att de åsikter som här anses konstiga, "därborta" anses som helt normala.

Artikeln fortsätter med att beskriva hur människorna runt Julia, skanderar slagord, blåser i visselpipor och siktar mot parlamentet med laserlampor. Som läsare ges vi här en bild av greker som betar sig aggressivt genom att offentligt skrika och föra oljud.

Fortsättningsvis ges utrymme för några av Julias uttalanden:

"Det är Bilderberggruppen som vill göra Grekland fattigt! De vill göra alla länder fattiga så att de kan bestämma över dem!"

"Skulderna är en lögn! I själva verket är Tyskland skyldigt Grekland 162 miljarder euro, ersättning för övergrepp och skador under andra världskriget."

Avsnittet i artikeln antyder att grekerna på torget saknar verklighetsuppfattning. De agerar på ett nästintill primitivt sätt och skyller ifrån sig på dem som försökt hjälpa dem.

Vidare beskrivs hur artikelförfattaren möter ytterligare två grekinnor, kocken Atina och dramaläraren Angie som menar att makthavarna, både den grekiska regeringen samt EU försatt det grekiska folket i en kris. Atina menar att "regeringen sålt nationen till den Europeiska Centralbanken och tagit pengarna" vilket antyder på korruption bland de grekiska makthavarna. Angie säger att de inte bryr sig om bankerna; "Vi tänker inte betala dem".

Som läsare ges vi en bild av ett missnöje bland det grekiska folket, men också en slags motsträvighet, en ovilja till att böja sig för de makthavare som här anklagas för att ha försatt dem i en problematisk sits.

Artikeln fortsätter med att förklara hur Grekland, vid eurointrädet anslöt sig till det "nya, öppna, Europa" genom "friserade räkenskaper" och hur "det var festligt i några år, då billiga pengar sköljde över Grekland, ja det var roligt ända tills notan skulle betalas." Avsnittet antyder genom den metaforiska beskrivningen "friserade räkenskaper" att Grekland, tack vare en slags polerad yta, dolt sin verkliga ekonomiska situation och på så sätt kommit med i eurosamarbetet där de sedan, metaforiskt beskrivet, "festat" bort andras pengar. Att metaforiskt beskriva det som att "billiga pengar sköljde över Grekland", ger en bild av att Grekland överöstes med pengar och att de, eftersom de inte krävdes på något i gengäld, inte förstod eller ville förstå att de en dag skulle vara tvungna att betala tillbaka allt.

Fortsättningsvis beskrivs hur Grekland tidigare beviljats nödlån, men att ytterligare lån krävs för att betala av de gamla lånen vilket ger en bild av att landet befinner sig slags ond cirkel. Även om de får hjälp nu så löser det i slutändan inte landets ekonomiska problem.

Artikeln förklarar att "Det finns många att skylla på. Korrupta och bedrägliga grekiska politiker. Självklart. Ledningarna i Tyskland och Frankrike som välkomnade Grekland fast de borde begripit bättre. Jo. Oansvariga banker som hjälpte till att dölja den trista verkligheten och som gladeligen lånade ut pengar. Visst. Analytikerna på de internationella storbankerna som så sent

som hösten 2009 sa att Grekland klarat finanskrisen ypperligt. De har nog inte ens vett att skämmas."

Avsnittet utgår från vissa antaganden om de grekiska politikerna; de är korrupta och missbrukar sin post. De tyska och franska politikerna beskrivs ha gjort en felbedömning vid Greklands eurointräde och det uttrycks en slags klagan över att åtminstone den tyska och franska ledningen, med fakta i hand, borde ha förstått att Greklands medlemskap i eurogemenskapen inte skulle få ett lukrativt utfall. De "oansvariga bankerna" som försökte dölja den "trista verkligheten" och som "gladeligen" lånade ut pengar signalerar att bankerna i första hand tänkte på sin egen vinning, de såg inga problem med att låna ut stora summor till ett land som redan hade det ekonomiskt svårt. Att de nog inte ens har "vetit att skämmas" antyder att bankerna saknar samvete, dvs. på den globala finansmarknaden är det kommersiella syftet i fokus, finns det en chans att öka sina vinster så tar man den. Artikeln antyder även att analytikerna, som är anställda på storbankerna, förväntas ge en sanningsenlig bild tack vare sin expertis, men att denna "objektivitet" ju kan ifrågasättas.

Vidare förklaras hur grekinnorna Julia, Atina och Angie varit "en del av det korrupta statskicket där folksporten är att smita från skatten". Ordet "folksport" signalerar en slags kulturell företeelse som alla medborgare, inklusive de tidigare nämnda grekinnorna, godkänner och deltar i. En slags nationell tävling som går ut på att den som betalar minst skatt vinner. Artikeln fortsätter att beskriva hur grekerna nu skyller sina problem på Tyskland, även fast de ju gett dem tiotals miljarder i nödlån. Som läsare ges vi en bild av grekerna som en grupp skattesmitare som otacksamt skäller på dem som endast försöker hjälpa.

Artikeln förklarar vidare hur världens ledare i Bryssel, Frankfurt, Berlin, Paris och Washington diskuterar "vad de ska ta sig till med Grekland", hur Angies och Julias löner uteblivit respektive sänkts och hur människorna på torget bär bördan och också får bära ansvaret för alla "idiotiska" beslut, lögner, bedrägerier och korruption. Avsnittet antyder att Grekland i den globala politiska diskursen definieras som ett slags problem som måste lösas. Artikeln utgår även från att man i den grekiska regeringen, inte gjort något som skulle kunna ses som positivt för landet. Snarare är det lögner, korruption och bedrägerier som genomsyrat den grekiska politiken.

Avslutningsvis förklarar artikeln att det till sist handlar om "dem", om Julia, Atina och Angie som genom den metaforiska beskrivningen "ser sina liv malas sönder" och får ta konsekvenserna av politikernas beslut. Här blir det en omvändning i artikeln som först förklarar att grekinnorna varit en del av "folksporten", dvs. de har aktivt deltagit i en praktik som bland annat inneburit att smita från skatten, men nu som nu beskriver kvinnorna som passiva offer som bara kan se på när deras liv mals sönder.

5.6 "Kollapsen är nära"

Artikel börjar med att beskriva att "Grekland närmar sig en finanskollaps" och att en konkurs innebär att effekterna kommer att "sprida sig". Tre ekonomer, har anlåtats för att med hjälp av sin expertis kartlägga situationen i Grekland och förklara för Aftonbladets läsare hur de påverkas av den ekonomiska krisen. Cecilia Hermansson, chefsekonom på Swedbank menar att "Det vi såg vid Lehman Brotherskraschen skulle kunna upprepa sig". Avsnittet förser läsaren med en slags framtidsbild; Greklands problem gör att landet närmar sig ett slags finansiellt sammanbrott vars konsekvenser kan komma att påverka omvärlden, där vi ju själva också ingår.

Även i denna artikel refereras till Lehmankraschen, som används som en neologism, ett nytt begrepp som förväntas ge läsaren en förståelse för hur allvarlig krisen i Grekland är då den likt Lehmankraschen är nationsöverskridande.

Vidare beskrivs hur Grekland är på kurs rakt mot en "statsbankrutt" och hur "ett sätt att rädda" grekerna är att "kasta ut landet från euron". Avsnittet innehåller en motsättning, d.v.s. man konstaterar att grekerna behöver räddas, man är även beredd att göra det, samtidigt signalerar man att räddningen sker mot grekernas vilja, de är motsträviga och måste därför "kastats" ut. Som läsare ges du inga alternativa lösningar även om artikeln betonar att *ett* sätt är att kasta ut Grekland vilket ju antyder att det egentligen finns flera sätt att gå tillväga. Artikeln utgår också från att en lösning vore just att "kasta ut" Grekland, men på vilket sätt detta t.ex. skulle vara förenligt med EU:s grundläggande värderingar om att t.ex. arbeta för gemenskap för medlemsländerna, diskuteras inte.

Artikeln förklarar vidare hur Greklands krislån från EU och IMF betalas ut kvartalsvis, att nästa utbetalning är den 29 juni men att "EU och IMF hotar att hålla inne med pengarna för att

grekerna inte visar tillräcklig reformvilja". Resultatet blir alltså att staten "tvingas ställa in betalningarna". Som läsare förstår vi att de pågår en slags dragkamp mellan EU och IMF och Grekland. Grekland antyds sakna "tillräcklig" reformvilja vilket signalerar att de kanske gjort vissa förändringar, men inte tillräckligt många för att omvärlden ska gå med på att bevilja ytterligare lån. Som läsare tänker vi kanske att det inte är konstigt att experterna nu väljer att säga ifrån. Antagligen har vi en allmän uppfattning om att EU och IMF strävar efter en positiv utveckling för EU-länderna och Euromedlemmarna vilket betyder att deras strategier nog noggrant utformas och övervägs innan de sätts i verket.

Vidare beskrivs hur premiärministern Papandreou genomfört en del av EU:s krav, t.ex. har den "för oss löjligt låga pensionsåldern" höjts och statliga löner har sänkts och skatter höjts. Dock hävdar artikeln att den "nedåtgående spiralen", fortsatt. "Grekerna fortsätter att spendera mer pengar än de får in". I detta avsnitt bidrar artikeln till en slags dikotomisering. För "oss" är den grekiska pensionsåldern "löjligt" låg. "Vi", ingår i en grupp som inte delar grekernas, de "andras", uppfattning om vad en lämplig pensionsålder är. Som läsare ges du en bild av att den grekiska pensionsåldern är så låg att den inte ens kan tas på allvar. Vidare antyds att grekerna, även efter att EU ställt en rad krav, fortsatt på samma linje, dvs. spenderat pengar de inte har.

Artikeln fortsätter att beskriva hur "tunga länder som Tyskland är trötta på att hjälpa 'snyltande' greker". Här beskrivs Tysklands maktposition vara avgörande i sammanhanget, de har hjälpt grekerna, även fast deras egen ekonomi och trovärdighet riskerat att drabbas. Skribenten använder citationstecken när han beskriver grekerna som snyltande, som för att betona att beskrivningen ju inte kan vara varken helt sanningsenlig eller politiskt korrekt, men att den ändå delas av tillräckligt många för att anses vara en del av diskursen om grekerna och krisen. Metaforen "snylta" signalerar att man lever på andras bekostnad, man vill ständigt ha mer och blir aldrig nöjd.

Vidare beskrivs att "Oppositionen och ett starkt folkligt motstånd lägger hela tiden hinder i vägen. Grekerna har levt högt över sina tillgångar sedan de med bedrägligt trixande fick komma med i euron. Men ingen vill ta ansvar." Som läsare får vi en bild av att de grekiska politikerna börjat gå med på omvärldens krav men att deras arbete försvåras av det folkliga motståndet, som i artikeln metaforiskt beskrivs, lägga hinder i vägen. Grekerna beskrivs återigen ha spenderat pengar de inte haft och deras inträde i eurosamarbetet beskrivs som oärligt, det antyds återigen att

man polerat siffrorna, redovisat felaktig statistik. Avsnittet antyder att korrekta uppgifter om Greklands ekonomi kanske inte hade lett till ett medlemskap i eurozonen. Vilka som ingår i gruppen "grekerna", specificeras inte vilket gör att artikeln kan bidra till en föreställning om grekerna som en homogen grupp som betar sig likartat.

I artikeln förklaras att det inte finns någon annan lösning än att "efterskänka delar av skulderna om landet någonsin ska komma på fötter igen". Men att detta skulle leda till problem för de tyska och franska bankerna. Får de inte igen sina pengar riskerar hela det europeiska banksystemet att komma i gungning. Avsnittet antyder att problemet egentligen inte går att lösa utan att någon blir drabbad. Grekland beskrivs metaforiskt ligga ned, i en utsatt position. De behöver hjälp av storbankerna för att komma upp på fötter, samtidigt utgör de ett problem för hela det europeiska banksystemet, som riskerar att komma i "gungning". Artikeln utmålar en slags framtidsbild och som läsare förväntas vi förstå att vi själva kan komma att påverkas.

Vidare beskrivs hur det i "kulisserna" väntar andra "problemländer som Portugal och Spanien" och att "många experter varnar för en ny finanskrasch av samma kaliber som Lehman Brothers konkurs 2008." Att metaforiskt beskriva det som att andra länder står i "kulissen" signalerar att det pågår en slags föreställning eller ett skådespel där Grekland, EU och IMF innehar huvudroller, men som snart kan få tillökning i form av ytterligare skådespelare. Att beskriva vissa länder som "problemländer" antyder att det i den nyhetsmediala diskursen finns en föreställning om att vissa länder i första hand kan ses som problem. I det här fallet antas vi förstå att problemen i första hand är ekonomiska. Artikeln förklarar att "många experter varnar för en ny finanskrasch", men ytterligare specificering av *vilka* experter som gått ut med en varning ges ej, vi får endast veta att de är "många" vilket förväntas öka trovärdigheten för den framtidsbild som utmålats.

Avslutningsvis beskrivs hur Greklands gamla valuta drachmer hade kunnat devalveras och att detta hade kunnat gynna Greklands ekonomi t.ex. genom export och turism och att Grekland på så sätt hade kunnat "bota sin egen ekonomi." Metaforen "bota" signalerar att det finns ett slags sjukdomstillstånd som man behöver bli frisk ifrån: Greklands ekonomi beskrivs som en sjukdom, men den går inte att bota då euron inte kan devalveras. Meningen "Ytterst riskerar den grekiska staten att bli satt under internationell tvångsförvaltning" antyder att den grekiska staten är inkapabel till att kontrollera sitt lands ekonomi och därför riskerar att mot sin vilja behöva kontrolleras av sakkunniga.

6. Diskussion

I detta avsnitt diskuteras de diskursiva utslag som uppmärksammats i de artiklar som utgjort analysmaterialet. Innehåller artiklarna, som publicerats under en av den finansiella krisens första intensiva rapporteringsperioder under 2011, komponenter som kan kopplas till Becks, Cottles och Van Dijks teorier om nyhetsmediers representation av risk och etnicitet?

Som jag tidigare beskrivit i teoriavsnittet, karakteriseras de s.k ”nya” moderna riskerna av att de är globala och drabbar alla. I tre av de analyserade artiklarna, Dagens Nyheters "Grekland hotar att ta med sig världen", Aftonbladets "De bär krisen" och "Kollapsen är nära" beskrivs krisen i Grekland explicit som ett problem som riskerar att drabba omvärlden. Krisen utmålas som ett fenomen som riskerar att sprida sig även till Sverige, trots att vi inte är med i eurozonen. Att beskriva den ekonomiska krisen i Grekland som ett globalt problem går i enlighet med Ulrich Becks teori om att det i det moderna risksamhället definierats "nya" risker som ingen undkommer.

I "Grekland hotar att ta med sig världen" finns, utöver rubriken, innehåll som ger läsaren en bild av att krisen i Grekland påverkar omvärlden: "Hotet om en grekisk statsbankrutt ger upphov till olycksbådande stämningar i Europa, som sedan sprider sig över världen". Vidare beskrivs krisen sända "chockvågor" över Europa och Sverige beskrivs, trots att vi inte ingår i eurosamarbetet, ligga i "riskzonen". Artikeln "Kollapsen är nära" förklarar att Grekland närmar sig en finanskollaps och att en sådan konkurs skulle innebära att effekterna skulle "sprida sig". Det europeiska banksystemet beskrivs löpa en risk för att komma i "gungning" om de tyska och franska bankerna inte får tillbaka sina pengar.

Även Cottles teori om hur nyhetsmedier väljer att framställa en företeelse genom en dramatisk framtoning kan kopplas till artiklarnas innehåll som utmålar en framtidsbild, ofta en slags dystopi genom s.k. modala påståenden, dvs. att något *kan* ske, som t.ex. i artikeln "Kollapsen är nära" där det förklaras att en "Lehman Brotherskrasch" *skulle* kunna upprepa sig samt i "De bär krisen" som beskriver hur "Grekerna borde lära av Baltikum. Annars är risken att vi alla hamnar i fördärvet". Avsnittet som beskriver att en effekt av ett beslut om Grekland omedelbart fortplantar sig i systemet och "kan ge oanade kedjereaktioner." är även det ett modalt påstående, dvs. som läsare förses vi med information om vad som skulle kunna ske.

Som tidigare också nämnts i teoridelen, har nyhetsmedier en bidragande roll när det kommer till att skapa allmänna medvetanden om olika företeelser. När det kommer till människors uppfattning om huruvida krisen i Grekland riskerar att påverka oss negativt, finns det i tre av de analyserade artiklarna explicita komponenter som *kan* bidra till föreställningen om att vi riskerar att drabbas.

Under analysens gång har jag valt att studera vilka typer av antaganden som presenteras i artiklarna. Jag har främst försökt att uppmärksamma påståenden som enligt min mening byggts på vissa föreställningar om Grekland och krisen. I samtliga sex artiklar har jag kunnat utläsa vissa återkommande explicita komponenter som kan ge en förståelse för den verklighetsuppfattning som beskrivs. Jag har nedan valt att presentera tre av dem som jag anser varit återkommande.

1) Korruption

I fyra av sex analyserade artiklar återfinns element som antyder att det i Grekland pågår korruption bland vissa grupper. I artikeln "Grekland: Ministrar går, krisen består" beskrivs bland annat hur Pasok och det borgerliga Ny demokrati "turats om vid makten- och om att använda en svällande offentlig sektor till att fördela poster och privilegier" och i "Fyra frågor och svar om krisen" förklaras hur korruption "hållit statstjänstemän under armarna". I artikeln "De bär krisen" beskrivs hur "lite extra pengar till läkaren, körkortsinspektören och skattetjänstemannen gör att man får operation snabbare, körkort även om man kör dåligt och slipper betala så hög skatt". I "Hon tvingas bära bördan" beskrivs hur regeringen "sålt nationen till den Europeiska Centralbanken och tagit pengarna".

2) Ovilja att betala skatt/Levt över sina tillgångar

Fem av sex analyserade artiklar innehåller element som antyder att det i Grekland finns en ovilja att betala skatt samt att man i Grekland spenderar mer pengar än man haft. I artikeln "Grekland: Ministrar går, krisen består" antyds att "alltför få tycker att skatter är till för att betalas" och i "Fyra frågor och svar om krisen" förklaras att Grekland "levt över sina tillgångar". I "De bär krisen" förklaras att det inte går att fortsätta handla om man inte har några pengar och i "Hon tvingas bära bördan" förklaras hur de unga kvinnorna på torget varit en del av folksporten som gått ut på att "smita från skatten". Även i "Kollapsen är nära" beskrivs hur "grekerna fortsätter att spendera mer pengar än de får in".

3) Omvärlden måste ingripa/rädda Grekland

I samtliga artiklar finns innehåll som antyder att Grekland befinner sig ett läge där utomstående på ett eller annat sätt måste ingripa. I "Grekland, ministrar går, krisen består" förklaras att Tyskland och Frankrike "enats om att snällt be privata investerare i grekiska statsobligationer att ta en liten del av notan" och i "Grekland hotar att ta med sig världen" beskrivs hur den Europeiska centralbanken, ECB, som "hållit den grekiska ekonomin under armarna genom att ta emot statsobligationer", riskerar att få förluster. "Fyra frågor och svar om krisen" förklarar att eurogruppens finansministrar ska träffas för att "dra upp riktlinjerna för att försöka bestämma om nästa utbetalning av pengar till Grekland" och att de även ska "mejsla ut detaljerna för ett nytt räddningspaket". "De bär krisen" beskriver hur Tyskland och Frankrikes taktik varit att "skjuta problemet Grekland framför sig i hopp om att under tiden hitta en lösning" och i "Hon tvingas bära bördan" förklaras hur världens ledare i Bryssel, Frankfurt, Berlin, Paris och Washington diskuterar "vad de ska ta sig till med Grekland". I artikeln "Kollapsen är nära" antyds att länder som Tyskland är "trötta på att hjälpa 'snyltande' greker".

Som jag tidigare beskrivit i teoriavsnittet, så bör man i vid en diskursanalys, särskilt ur ett foucaultianskt perspektiv, undersöka vilka alternativ som behandlats och vilka alternativ som utelämnats. Utifrån Foucaults ståndpunkt kan de analyserade artiklarna sägas vara en del av en större samhällelig diskurs och därmed också bidra till en slags allmän uppfattning om vad som är sant och falskt om Grekland, greker och krisen. I enlighet med Cottle, som menar att det finns en risk för att nyhetsmediers sätt att beskriva vissa företeelser kan leda till publika missförstånd, kan man här heller inte utesluta risken för att de analyserade artiklarna kan bidra till föreställningar om hur greker är, vad som är positivt respektive negativt, rätt och fel osv.

I teoriavsnittet har jag tidigare nämnt hur den kritiska diskursanalysen bland annat kan användas för att upptäcka motsättningar och paradoxer i texter. I tre av de analyserade artiklarna återfinns motsättningar där man först beskriver en företeelse på ett visst sätt men strax efter på ett annat. I artikeln "Ministrar går, krisen består" förklaras att en "nationell insikt" efterfrågas, samtidigt som man beskriver att grekerna för att ta sig upp ur "dödsriket" behöver hjälp från "antika gudar".

Artikeln antyder att man i Grekland måste förändra sitt beteende, samtidigt som den antyder att även om en beteendeförändring sker så kvarstår problemen.

I ”Grekland hotar att ta med sig världen” förklaras först att Sverige befinner sig i en riskzon, strax därpå förklaras att ingen vet hur allvarligt hotet från Grekland är och slutligen utmålas en slags framtidsbild om att Sverige "i högsta grad" kommer att påverkas även om vi inte är delaktiga i eurosamarbetet. Ytterligare en motsättning återfinns i "Hon tvingas bära bördan" där artikeln först förklarar att grekinnorna som demonstrerar på torget varit en del av "folksporten" som gått ut på att smita från skatten, samtidigt som kvinnorna beskrivs som passiva offer som bara kan se på när deras liv "mals sönder".

Vidare har jag i artiklarna försökt att uppmärksamma komponenter som kan bidra till ett slags "vi-och-dem"-tänkande. I teoridelen har jag beskrivit Cottles och Van Dijks teorier om hur nyhetsmedier, genom sina rapporteringar riskerar att bidra till skapandet av dikotomisering som kan leda till att individer indoktrineras i att förstå hur "de andra" är och vad som skiljer "dem" från oss själva. I fyra av de sex analyserade artiklarna finns innehåll som enligt min mening kan bidra till att skapa föreställningar om hur greker och Grekland är samt hur de skiljer sig från oss.

I "Grekland hotar att ta med sig världen" beskrivs hur Sverige, "trots att vi inte är med i euroområdet" befinner sig i "riskzonen" vilket kan ge en känsla av att det som pågår "därborta" kan komma att påverka oss. Även i artikeln "De bär krisen" beskrivs hur "vi" riskerar att hamna i en liknande situation som Grekland, dvs. det negativa som sker i Grekland riskerar att drabba oss. Artikeln "Hon tvingas bära bördan" antyder att det finns slags allmän vetskap om att det i Grekland finns en attityd som inte delas av övriga Europa vilket riskerar att bidra till en slags tanke om hur "de" i Grekland är och hur "vi" skiljer oss från "dem" genom att de åsikter som vi anser är "knäppa", i Grekland anses helt normala. I "Kollapsen är nära" förklaras hur den grekiska pensionsåldern för oss är "löjligt låg" vilket antyder att vi inte delar "de andras" uppfattning om vad en lämplig pensionsålder är, dvs. vi skiljer oss även i denna fråga.

I de analyserade artiklarna går det alltså att hitta element som i enlighet med bland annat Cottle och Van Dijk kan bidra till föreställningar om att det i Grekland finns en annorlunda kultur, andra värderingar och moral som inte delas av oss. Artiklarna kan ses som en del av de nyhetsmediala

diskurserna, som enligt Cottle, har en tendens att, främst i tider av kris och konflikt, producera och reproducera föreställningar om etniska och kulturella skillnader.

7. Slutkommentar

Min uppfattning är, att de tidigare nämnda teoretikers påståenden om mediernas framställning av vissa grupper under pågående krissituationer, stämmer överens med Dagens Nyheters och Aftonbladets framställning av grekerna och Grekland under den ekonomiska krisen. De sex analyserade artiklarna från Dagens Nyheter och Aftonbladet som enligt min mening beskrivit grekerna och Grekland negativast under juni 2011 är en del av den nyhetsmediala diskursen, som i enlighet med de teorier jag tidigare diskuterat, *kan* bidra till skapandet av stereotypa bilder av andra etniciteter, nationaliteter och folkgrupper.

8. Litteraturförteckning

Tryckta källor

Beck, U. (2000). *Risksamhället*. Göteborg: Daidalos.

Bergström, G. & Boréus, K. (2005). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur AB.

Cottle, S. (2000). *Ethnic Minorities and the Media*. Milton Keynes: Open University Press

Cottle, S. (2009). *Global Crisis Reporting*. Milton Keynes: Open University Press.

Cottle, S. (2006) *Mediatized Conflicts*. Milton Keynes: Open University Press.

Dines, G. & Humez, J.M. (2003). *Gender, Race, and Class in Media. A Text-Reader*. California: Sage Publications.

Ekström, M. & Larsson, L. (2000). *Metoder i medie-och kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB.

Fairclough, N. (2010). *Critical Discourse Analysis*. Harlow: Longman.

Kellner, D. *Cultural Studies, Multiculturalism and Media Culture*. I Dines, G. & Humez, J.M. (red.). *Gender, Race, and Class in Media. A Text-Reader*. California: Sage Publications, s. 9-21.

Lull, J. *Hegemony*. I Dines, G. & Humez, J.M. (red.). *Gender, Race, and Class in Media. A Text-Reader*. California: Sage Publications. s.61-67.

Philips, L. & Winther Jørgensen, M. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur AB

Richardson, J.E. (2007). *Analysing Newspapers. An Approach from Critical Discourse Analysis*. Gordonsville: Palgrave MacMillan.

Van Dijk, T.A. *New(s) racism: A Discourse Analytical Approach*. I Cottle, S. (red.). *Ethnic Minorities and the Media*. Milton Keynes: **Open University Press**, s.33-50.

Elektroniska källor

Philips, L. & Winther Jørgensen, M. (2000). *Discourse Analysis as Theory and Method*. [Elektronisk]. London: Sage Publications.(2002). Tillgänglig: SAGE Research Methods (SRM) [2002].

Grekland: Ministrar går, krisen består. (2011). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 18 juni. Tillgänglig: Mediearkivet. [2012-06-01]

Grekland hotar att ta med sig världen. (2011). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 17 juni. Tillgänglig: Mediearkivet. [2012-06-01]

Fyra frågor och svar om krisen. (2011). [Elektronisk] *Dagens Nyheter*, 17 juni. Tillgänglig: Mediearkivet. [2012-06-01]

De bär krisen. (2011). [Elektronisk] *Aftonbladet*, 18 juni. Tillgänglig: Mediearkivet. [2012-06-01]

Hon tvingas bära bördan. (2011). [Elektronisk] *Aftonbladet*, 17 juni. Tillgänglig: Mediearkivet. [2012-06-01]

Kollapsen är nära. (2011). [Elektronisk] *Aftonbladet*, 2 juni. Tillgänglig: Mediearkivet. [2012-06-01]

9. Bilaga

Artikelkategorisering

Dagens Nyheter

30/6-11 "Steg från avgrunden" 4/5

30/6-11 "Baltikum visar vägen i skuldkrisens Europa" 4

30/6-11 "Tuff start väntar nyvald IMF-chef" 3

29/6-11 "Sverige klarar sig från Greklands krisen" 3

26/6-11 "Räntorna har varit en säker hamn i år" 3

24/6-11 "EU-ledarna talade allvar med Grekland" 4/5

24/6-11 "Missa inte! Udda grepp om grekisk kris" 2

23/6-11 "Lättat EU hoppas på att Grekland ska ta nästa steg" 4/5

23/6-11 "Borgs greki(s)ka val" 4

21/6-11 "Grekisk ekonom tror att lånen är i hamn" 4

21/6-11 "Europeisk läxa" 4

21/6-11 "Nej till sparpaket kan orsaka kaos" 4

19/6-11 "Svårt att vara grek och optimist nu" 4

18/6-11 "Grekland: Ministrar går, krisen består" 5

18/6-11 "Lettland sparade sig ur krisen" 4

18/6-11 "Avgörande dagar för Grekland" 3

18/6-11 Ingen rubrik- ett citat 4

18/6-11 "Splittrad bilmarknad i Europa på väg upp" 4

17/6-11 "Grekland hotar att ta med sig världen" 5

17/6-11 "Fyra frågor och svar om krisen" 5

17/6-11 "Svenska banker känsliga trots liten utlåning till Grekland" 4

17/6-11 "Fler väljer semester i Grekland" 2
17/6-11 "Total kollaps hotar Grekland" 4
17/6-11 "Så påverkar krisen dig" 4
17/6-11 "Lyxproblem. Fashionista blir indignada?" 3
17/6-11 "Krisen sänker börserna i Europa" 4
16/6-11 "Krisen tvingar fram en ny regering" 4
15/6-11 "EU pressat att lösa grekkrisen" 4
12/6-11 "Sverige lockar asylsökande barn" 3
11/6-11 "Skriv ned skulderna" 4
10/6-11 "Greklands ekonomi fortsätter backa" 4
8/6-11 "Felräkning i banken" 4
7/6-11 "Så klarar du börserna i sommar" 4
5/6-11 "Stöd grekerna med en resa" 4
5/6-11 "Skuldtrassel manar till försiktighet" 4
5/6-11 "Dämpade protester på gatorna i Lissabon" 3

Aftonbladet

30/6-11 "Turistflykten" 4
30/6-11 "Europa på väg in i bergvägg" 4
30/6-11 "Fortsätt turista i Grekland" (Både positiv och negativ, kategoriserades ej)
30/6-11 "Vi 5 extra" 4
30/6-11 "Vägrar ge upp" 4/5
23/6-11 "Konkurs skrämmer ingen på Syntagma" 4
21/6-11 "Konkurs nära för Grekland" 4
21/6-11 "Sveriges största mötesplats" 4

21/6-11 "En krossad medelklass" 4

20/6-11 "Vattentätt skattefusk" 4

19/6-11 "Bankerna måste ta ansvar för Grekland" 4

19/6-11 "Svaret är strejk" 4

19/6-11 "Fräck Juholt utmanar Reinfeldt om makten" 4

18/6-11 "De bär krisen" 5

18/6-11 "Krisen undgår inte Hollywood" 4

18/6-11 "Kommentarstråden" (Kategoriserades ej)

18/6-11 "Myten om Greklands offentliga sektor" 3

17/6-11 "Det är kris i hela Europa" 4

17/6-11 "Allt kan rasa" 4

17/6-11 "Hon tvingas bära bördan" 5

16/6-11 "Rädslan-nyval" 3

8/6-11 "Politisk likgiltighet vinner i Portugal" 3

6/6-11 "Elände, elände- men jag ser inget av det" 3

2/6-11 "Kollapsen är nära" 5

2/6-11 "Så drabbas Sverige av den grekiska krisen" 3